

Vörös Gabriella

szakmai önéletrajza

Lakcím: 6753 Szeged Honfoglalás utca 89. tel. +36 62 457 – 827

e-mail: vorosgabriella@yahoo.com

Szakterület:

Az Alföld római korának története és régészete (1 – 5. század), a szarmata népcsoportok kutatása.

Végzettség:

1971 – 1976 JATE magyar nyelv és irodalom, történelem szak középiskolai tanári képesítés, régészeti tanulmányok

1987 egyetemi doktori megszerzése az Alföld késői szarmata kora temetőinek elemzéséről írott disszertációval

1998 – 2003 ELTE Doktori Iskolájának elvégzése

2009 PhD fokozat megszerzése (Az Alföld szarmata korának belső időrendje)

Állami nyelvvizsgával rendelkezik németből (középfok) angol (szakmai nyelvvizsga)

Munkahelyei:

1977 – 1983 Szeged, Móra Ferenc Múzeum: segédmúzeológus

1983 – 1998 Szentes, Koszta József múzeum: régész, múzeumigazgató

1989 – Szegedi Tudományegyetemen óraadó, tanársegéd, jelenleg (2010 óta c. docens)

1998 – 2006 Szeged, Móra Ferenc Múzeum régész, megyei múzeumigazgató

Szakmai pálya

Vörös Gabriella 1952. szeptember 18-án született Kiskunfélegyházán, Móra Ferenc városában. Középiskolai tanulmányait szülővárosában végezte el, majd 1971-1976 között Szegeden a JATE Bölcsészettudományi Karán magyar nyelv és irodalom, valamint történelem szakon szerzett középiskolai tanári diplomát. Közben ugyanezen a Karon megkezdte régész - muzeológusi tanulmányait. Diplomamunkáját a Szeged –Csongrádi úti korai szarmata temető elemzéséből írta, ez lett a témája első, nyomtatásban megjelent cikkének is.

1977-től a Móra Ferenc Múzeumban kapott állást, ahol 1981-től régész beosztásban dolgozott. Két éves szakmai gyakorlattal került Szentesre, ahol 1983 - 1998 között a Koszta József Múzeum igazgatója lett. Vezetői és muzeológusi munkája mellett az intézményhez tartozó területek régészeti felügyeletét is ellátta, ásatásai az őskortól a későközépkorig tartó időszakot ölelték fel.

1987-ben egyetemi doktori disszertációját a késő szarmata temetők elemzése témakörből védte meg. 1998 és 2006 között a Csongrád megyei Múzeumi Szervezet élén állt, ekkor kezdte el tanulmányait az ELTE Doktori Iskolájában is. Közben 1989-től tanítani kezdett a Szegedi Tudományegyetem Régészeti Tanszéken, ahol jelenleg is dolgozik, 1998 óta adjunktusként, majd címzetes egyetemi docensként.

Fő szakterülete az Alföld történetének 1-5. század közötti időszakának kutatása, azon belül a Barbarikum szarmata kora régészeti emlékeinek feldolgozása. 13 önálló ásatást vezetett, ezen kívül számos feltárásnak volt társasatója, szakmai konzulense. Önálló ásatásai közül kiemelkedik Nagymágocs – Paptanya késő szarmata települése, valamint Szeged – Tápén és Sándorfalva – Eperjesen feltárt szarmata temetők.

Publikációs szakfolyóiratokban, periodikákban, konferencia kötetekben jelentek meg, valamint monográfiák régészeti fejezeteiben. Kőhegyi Mihállyal közösen előkészített Madaras-Halmok szarmata temető monográfiája a szegedi Régészeti Tanszék monográfia sorozatának első köteteként jelent meg 2011-ben. Munkái elsősorban a viselet, és a temetkezési szokások témakörében láttak napvilágot, valamint a délföldi késő szarmata települések feldolgozásai tarthatók jelentősnek. A madarasi temető monográfia előkészítéseként 1996 óta jelentek meg Kőhegyi Mihállyal közösen, az ásató halála után pedig önállóan, a temető anyagával összefüggő cikkei sorozata.

Számos szakmai kiállítást rendezett, közülük a legfontosabbak az Alföld késő szarmata – hun korát bemutató régészeti kiállítás (Trogmayer Ottóval közösen) 1993-ban, amit Auf Attila Spuren címmel az ausztriai Traismauerben, majd ugyanebben az évben Keszthelyen is bemutattak. A 2003-as Limes Világkonferencia kísérő rendezvényeként Szegeden megrendezte a „Barbárok a birodalom határvidékén” c. kiállítást a madarasi temető anyagából. Istvánovits Eszterrel, Kulcsár Valériával és H. Vaday Andreával együtt társrendezője volt a Jazigok, roxolánok, alánok című, a teljes alföldi szarmata anyagot átfogóan bemutató, 1998-ban elsőként Gyulán megnyitott vándor kiállításnak. 2019-ben társrendezője volt a szegedi „Párducz 111.” című, a szarmata korral foglalkozó országos konferenciának.

A 2003-ban Szegeden megalakult Barbarikumi Régészeti Társaság alapító tagja, aktív résztvevője a Társaság konferenciáinak, köteteinek szerzője. Egyetemista kora óta tagja a Magyar Régészeti és Művészettörténeti Társulatnak.

Vörös Gabriella
Szakirodalmi munkásságának bibliográfiája
(1979–2009)

Szarmata sírok Szeged-Csongrádi úton. MKCsM 1979 10-16.

Methodische Fragen der Rekonstruktion der sarmatenzeitlichen Frauentracht. In: II. International Archaeological Student Conference, Szeged 3rd-6th of November 1980. Red.: Kiss, I. Budapest 1981, 75-80.

Későszarmata hunkori telep és temető Sándorfalva – Eperjesen. MKCsM 1981 (é.n.) 25-31.

Adatok a szarmata kori női viselethez. – *Angaben zur sarmatenzeitlichen Frauentracht*. ComArchHung 1981, 121-135

Későszarmata fazekasműhely Sándorfalva-Eperjesen. MKCsM 1982 (é.n.) 27-37.

A dákok és kelták kora. Tárgyi hagyatékuk. In: Szeged története 1. A kezdetektől 1686-ig. Szerk.: Kristó Gy. Szeged 1983, 116-118. (társszerző: Trogmayer O.)

A korai szarmata időszak tárgyi hagyatéka. In: Szeged története 1. A kezdetektől 1686-ig. Szerk.: Kristó Gy. Szeged 1983, 124-131.

A kései szarmaták, korei germánok írott története. In: Szeged története 1. A kezdetektől 1686-ig. Szerk.: Kristó Gy. Szeged 1983, 132-133.

A kései szarmaták, korai germánok tárgyi hagyatéka. In: Szeged története 1. A kezdetektől 1686-ig. Szerk.: Kristó Gy. Szeged 1983, 134-144.

A hunok kora. Tárgyi hagyatékuk. In: Szeged története 1. A kezdetektől 1686-ig. Szerk.: Kristó Gy. Szeged 1983, 150-151.

Későszarmata-hunkori telep feltárása Nagymágocs-Paptanyán. MKCsM 1984 (é.n.) 18-22.

Későszarmata edényégető kemence Sándorfalva-Eperjesen. – *Late Sarmatic Pottery Kiln in Sándorfalva-Eperjes*. In: *Iparrégészet* II. Szerk.: Gömöri J. Veszprém 1984, 147-153

Hunkori szarmata temető Sándorfalva-Eperjesen - *Eine sarmatische Begrabnistätte aus der Hunnenzeit in Sándorfalva-Eperjes*. MFMÉ 1982/83-1 (1985) 129-172

A Late Sarmatian Pottery Kiln at Sándorfalva-Eperjes, Hungary. *Mascal Journal Philadelphia* Vol. 4. No. 4. (1987) 185-189.

V. századi leletek a kiskundorozsmai Kenyérvágó dombról. – *Ausgrabungsfunde aus dem 5. Jahrhundert vom Kenyérvágó-Hügel in Kiskundorozsma*. MFMÉ 1984/85-1 (1986) 11-28

Hunkori leletek a szeged-szőregi homokbányából. – *Funde der Hunnenzeit aus der Sandgrube von Szeged-Szőreg*. MFMÉ 1986-1 (1986) 15-30.

Késő szarmatakori temetőrészlet Szeged-Tarján városrészből. – *Sarmatenzeitlicher Gräberfeldabschnitt aus dem Stadtteil Szeged-Tarján*. *ComArchHung* 1988, 113-124.

Spätsarmatische Siedlungen und Gräberfelder in der Tiefebene Südostungarns. In: Germanen, Hunnen und Awaren. Schätze der Völkerwanderungszeit. Hrg.: Bott, G. Nürnberg 1988, 133-149.

Késő szarmata edénylelet Kiskundorozsma-Kistemplomtanya lelőhelyről. – *Gerfässfunde aus der späten Sarmatenzeit an dem Fundort Kiskundorozsma-Kistemplomtanya*. MFMÉ 1987-1 (1988) 11-23.

A Late Sarmatian Pottery Kiln at Sándorfalva-Eperjes, Hungary. *Mascal Journal Philadelphia* Vol. 4. No. 4. (1987) 185-189.

Hunkori örlőkő Nagymágocsról. *MKCsM* 1985 (é.n.) 11-16.

Későszarmata-hunkori település emléke Bordány határából. *MKCsM* 1986 (é.n.) 17-23.

Egy V. századi szarmata település nyomai Csongrád-Kettős-halom, Bárdos tanya lelőhelyről. In: *Mozaikok Csongrád város történetéből*. Szerk.: Bálint Gy. Gy. Csongrád 1988, 23-32.

Másfélezer éves falu a Mágocsér partján. In: *Nagymágocs. Fejezetek a község történetéből*. Szerk.: Blaskó J. – Bodrits I. Nagymágocs 1989, 5-24.

Le village sarmate de Nagymágocs, une autre image des Barbares. In: *Rome face aux Barbares*. Red.: Nedellec, P. Abbaye de Daoulas 1993, 173-174.

A tiszai átkelőhely szerepe a 4-5. században Csongrád alatt, a mai böldi révnél. *MKCsM* 1992 (1993) 5-13.

Régészeti kutatások 1988-1991 között Szegváron a Dóczy udvarház és a Károlyi kastély területén. *MKCsM* (1993/94) 1997, 35-47.

Mindszent legrégebbi története a régészeti emlékektől az Árpád-korig. In: *Mindszent története és népelete*. Szerk.: Juhász A. Mindszent 1996, 51-72.

Bronz tűtartó egy madarasi szarmata sírból. *Makói Múzeumi Füzetek* 90 (1998) 7-14. (társszerző: Kőhegyi M.)

A szarmata kor (1-5. sz.) emlékei Szegvár környékéről. In: *Szegvár. Tanulmányok Szegvár nagyközség történetéből*. Szerk.: Farkas Gy. Szegvár 2000, 27-37.

- Régészeti kutatások 1988-1991 között a Dóczi-udvarház és a Károlyi kastély területén. In: Szegvár. Tanulmányok Szegvár nagyközség történetéből. Szerk.: Farkas Gy. Szegvár 2000, 39-49.
- Fegyveres sírok az Alföldön a IV. század második fele és az V. század közepe között. – *Begräbnisstätten mit Waffen auf der ungarischen Tiefebene von der zweiten Hälfte des 4. bis zur Mitte des 5. Jahrhunderts.* MFMÉ 1988-1 (1989) 41-58.
- Települések Csongrád Megyében 1-5. században. (Lelőhelykataszter) – *Siedlungen aus dem 1-5. Jahrhundert im Komitat Csongrád.* MFMÉ 1984/85-2 (1991) 83-96.
- 3-4. századi temető és 4-5. századi település Szeged-Algyőn. – *Friedhof aus dem 3. und 4. Jh. und Siedlung aus dem 4. und 5. Jh. in Szeged-Algyő.* MFMÉ 1989/90-1, 63-116. (társszerző: Köhegyi M.)
- Késő szarmata falu emlékei Tápé-Széntégláégető lelőhelyről. – *Funden eines Dorfes aus der spätsarmatenzeit, Fundort Tápé-Ziegelbrennerei.* MFMÉ 1991/92-1 (1992) 11-29.
- Auf Attilas Spuren. Schätze der Völkerwanderung aus dem mittleren Theißgebiet (Ungarn). Museum für Frühgeschichte des Landes Niederösterreich Schloss. Traismauer 1993. (társszerző: Trogmayer O.)
- Spätsarmatisch-hunnenzeitlicher Siedlungsteil in Bordány. *Specimina Nova* 1993 (1994) 37-57.
- Dél-alföldi régészeti adatok a szarmata kori férfi viselethez (Temetkezések Csanytelek-Újhalastóról.) – *Archäologische Angaben zur sarmatischen Männertracht von der Südtiefebene. (Bestattungen in Csanytelek-Újhalastó.)* In: A kőkortól a középkorig. Szerk.: Lőrinczy G. Szeged 1995, 265-276.
- Újabb szarmata kori leletek a szentesi múzeumban Fábiansebestyénről. – *Neue sarmatenzeitliche Funde von Fábiansebestyén in dem Museum von Szentes.* MFMÉ – StudArch 1 (1995) 123-130.
- Szarmata temetőrészlet Szegvárról. – *Teil eines sarmatischen Gräberfeldes in Szegvár.* ComArchHung 1994-1995 (1995) 107-005.
- Temetkezési szokások és viselet egy dél-alföldi szarmata temetőben (Szeged-Tápé). – *Bestattungssitten und Trachten eines sarmatischen Gräberfeldes in der südlichen Tiefebene (szeged-Tápé).* MFMÉ – StudArch 2 (1996) 11-176.
- Sarmaten im Heer Attilas. Eine siedlungshistorische skizze. In: Reitervölker aus dem Osten. Hunnen + Awaren. Hrgs.: Daim, F. et alii. Eisenstadt 1996, 99-104.
- Legenda és valóság (Árpád-kori temető emlékei Szentesen). In: Honfoglaló magyarság, Árpád-kori magyarság. Antropológia-régészet-történelem. Szerk.: Pálfi Gy. – Farkas Gy. – Molnár E. Szeged 1996, 65-78 (társszerző: Rózsa G.)
- A madarasi temető római pénzei. In: A numizmatika és a társtudományok 2. Szerk.: Krankovics I. Debrecen 1996, 189-199. (társszerző: Köhegyi M.)

- Látták trója kapuit. (Bronzkori leletek a Közép-Tisza vidékéről) A gyulai bronzkori kiállítás katalógusa. Gyula 1997, 123-152.
- Korai népvándorlás kori leletek Apátfalváról. – *Gräber aus der frühen Wölkerwanderungszeit in Apátfalva*. MFMÉ – StudArch 4 (1998) 177-188. (társszerző: Béres M.)
- Településszerkezet és életmód az alföldi szarmaták falvaiban. Szarmaták, roxolánok, alánok. Szarmaták az alföldön. Szerk.: Havassy P. Gyulai katalógusok 5, Gyula 1998, 49-66.
- Övek a szarmata férfiak sírjaiban. (A hódmezővásárhely-kopáncsi sír leleteinek újraértelmezése.) – *Gürtel in der sarmatischen Männergräbern. (Die neue Deutung der Grabfunde von Hódmezővásárhely-Kopáncs.)* MFMÉ – StudArch 7 (2001) 319-332.
- A vaskúti halmok és földvár (Kutatástörténet és anyagközlés) – *Die Hügel und der Erdwall von Vaskút (Forschungsgeschichte und Materialvorlage)* MFMÉ – StudArch 5 (1999) 217-260. (társszerző: Kőhegyi M.)
- Die Forschungsgeschichte der Hügel und des Erwalles von Vaskút. Acta ArchHung 51 (1999/2000) 2000, 327-340. (társszerző: Kőhegyi M.)
- Bestattungsbräuche in dem sarmatischen Gräberfeld von Madaras In: International Connections of the Barbarian of the Carpathian Basin in the 1st – 5th centuries A.D. A Kárpát – medencei barbárok nemzetközi kapcsolatai az 1- 5. században. Szerk.: Istvánovits Eszter – Kulcsár Valéria Nyíregyháza – Aszód (2001) 195-200. (társszerző: Kőhegyi M.)
- A Madaras – Halmok szarmata temetőjének temetkezési szokásai. - *Die Begrabungsbaeuche des Sarmatenfriedhofes in Madaras – Halmok*. SzMMÉ XII (2001) 143 – 152.
- A vaskúti szarmata halmok leletei. (Adatok a szarmata koporsók és gerenda kamrák köréhez). - *Die Funde der sarmatischen Hügel von Vaskút (Angaben zum Kreis der sarmatischen Särge und Balkenkammern)*. MFMÉ – StudArch 8 (2002) 102-120.
- A ruhák aljának gyöngyözése a Madaras – Halmok szarmata temető sírjaiban (statisztika – tipológia). *Der perlenverzierte Saum von Bekleidungsstücken in der Gräbern des sarmatischen Gräberfeldes Madaras – Halmok (Statistik – Typologie)*. MFMÉ – StudArch IX (2003) 145 – 150.
- Barbárok a Római Birodalom határvidékén. Régészeti leletek a madarasi szarmata temetőből (Bács – Kiskun megye). *Barbarians at the borderland of the Romans. Archeological finds from the Madaras Sarmatian cemetery (Bács – Kiskun County)* Szeged (2003)
- Faedény vasalása egy madarasi szarmata temetkezésből. *Metalwork on a wooden wessel from Sarmatian burial site at Madaras*. Barbarikumi Szemle I (2003) 65-71.
- A szarmata kori gyermek temetkezések jellemzői néhány temető adatai alapján (Előtanulmány a Madaras – Halmok temető feldolgozásához). *Die Merkmale der sarmatischen Kinderbestattungen Aufgrund von Angaben einiger Gräberfelder (Vorarbeit zum Gräberfeld Madaras – Halmok)*. A SzKMÉ 7 (2005) 127 – 150.

„Láthatatlan” mellékletek a madarasi szarmata temetőben. (Adatok egy fából készített tárgytypushoz). ZM 14 (2005) 91 – 96.

Az alföldi jazigok hagyatékának kronológiai problémái. MKCsM 2005 (2006) 21-29.